

## Sprawozdanie za 2019 rok – streszczenie

### **Zadanie 1.3. Gromadzenie, zachowanie w kolekcjach *ex situ*, kriokonserwacja oraz charakterystyka, ocena, dokumentacja i udostępnianie zasobów genowych i informacji w zakresie roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych i miododajnych oraz spokrewnionych dzikich gatunków**

Temat realizowany jest w ramach PW IHAR-PIB/IO. Jego zasadniczym celem jest utrzymanie w stanie żywym i wykorzystanie zasobów genowych roślin ogrodniczych dla potrzeb bezpieczeństwa żywności, rolnictwa i zachowania bioróżnorodności.

W projekcie, oprócz IO w Skierniewicach, uczestniczy 8 instytucji zewnętrznych, które realizują łącznie 10 tematów szczegółowych. Należą do nich: Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszcach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Polska Akademia Nauk Ogród Botaniczny - Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie, Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Lisewie, PlantiCo – Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze Zielonki Sp. z o.o., „Spójnia” Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze Sp. z o.o. w Nochowcu, Towarzystwo Przyjaciół Dolnej Wisły w Grucznie.

Stan utrzymywanych zasobów genowych roślin ogrodniczych w kolekcjach Instytutu Ogrodnictwa i instytucji współpracujących w 2019 roku przedstawiał się następująco: warzywa 11 684 obiekty, rośliny sadownicze 7 205, rośliny ozdobne 1 888, rośliny miododajne 243. Łącznie 21 020 obiektów.

W zależności od gatunku, czy grupy roślin, stosuje się różne formy przechowywania obiektów kolekcyjnych.

Większość obiektów roślin warzywnych jest przechowywana w postaci nasion zdeponowanych w Krajowym Centrum Roślinnych Zasobów Genowych w Radzikowie. Zasoby genowe szparaga, czosnku, szalotki i dzikich gatunków z rodzaju *Allium* zachowuje się w postaci systematycznie odnawianych kolekcji polowych.

W przypadku roślin sadowniczych, ozdobnych i miododajnych dominują kolekcje polowe prowadzone zgodnie z wymaganiami agrotechnicznymi danego gatunku lub grupy roślin.

Dla czosnku i jabłoni stosuje się także krioprezerwację, a podatne na wymarzenie odmiany winorośli utrzymuje się w tunelu foliowym. Z kolei część genotypów śliwy zgromadzono w karkasie w celu ochrony ich przed szarką.

W 2019 roku rozmnożono, scharakteryzowano i/lub oceniono pod różnymi względami 300 obiektów, w tym na podstawie badań prowadzonych w kolekcjach IO sporządzono opisy: 4 odmian jabłoni, 2 – gruszy, 10 – róży, 9 – tulipana. Ponadto w ZDOO w Lisewie opisano 10 odmian mieczyka, 10 odmian narcyza i 20 odmian tulipanów.

W 2019 roku wykonano inwentaryzację 1 542 obiektów roślin warzywnych, z czego 1 269 obiektów pochodziło z przechowalni długoterminowej KCRZG, a 273 z regeneracji we współpracujących instytucjach – SGGW, PLANTICO Zielonki i SPÓJNIA Nochowo. Utworzono kopie bezpieczeństwa poprzez umieszczenie w ciekłym azocie do długoterminowego przechowania 10 obiektów czosnku (IO Skierniewice) i 15 historycznych odmian jabłoni (PAN OB-CZRB w Powsinie).

Przeprowadzono także 4 działania służące podnoszeniu świadomości społeczeństwa o konieczności ochrony zasobów genowych roślin ogrodniczych dla przyszłych pokoleń oraz przygotowano 3 publikacje.